
I morteren med Norges Apotekerforening

NYHETER OG REPORTASJER

PER HALVORSEN,

Email: per.halvorsen@legeforeningen.no

Tidsskriftet

I kjølvannet av at stortingsflertallet har åpnet for at kommersielle investorer kan eie apotek, frykter Norges Apotekerforening å miste det faglige grepet om landets apotek. Påtroppende leder Vibeke Lem Nordahl mener en todeling av foreningen kan være et aktuelt mottrekk.

Til det siste kjempet foreningen mot den nye loven som legger til rette for at hvem som helst kan være eiere av apotek. Halmstrået var kravet om at farmasøytene skulle sikres en eierandel på minst 51 %, noe som ikke vant gehør blant de folkevalgte.

– Vi mener at farmasøytisk eierskap vil bidra til at de faglige aspektene ved apotekdriften vil bli holdt høyere i hevd, sier Vibeke Lem Nordahl til Tidsskriftet.

Monopoltendenser

Frem til januar 2001 er Apotekerforeningen, som organiserer samtlige av landets apotek og er en av landets eldste arbeidsgiverforeninger med sine 119 år, nødt til å finne seg en ny plass mellom fag og kommers. Fra dette tidspunktet kan store grossister, som den tyske grossistgiganten Gehe kjøpe opp norske apotek. Selskapet har allerede en rekke apotek i England og Irland

som i en årrekke har hatt samme apotekeierstruktur som etter alle landemerker nå innføres i Norge. Apotekerforeningen har allerede tatt grep for å komme mulige konkurrenter i forkjøpet: Tidligere har foreningen bidratt til å opprette den såkalte APO-kjeden som en allianse for blant annet å oppnå gunstige leveranseavtaler med produsentene. Som et ledd i denne strategien valgte man fra februar å samarbeide med finske Tamro, som nå råder grunnen på det norske markedet sammen med tradisjonsrike Norsk Medisinaldepot (NMD) og svenskeide Holtung. I øyeblikket er nærmere 85 % av landets 394 apotek gått inn i APO-kjeden. I kjølvannet av opprettelsen av kjeden er Apotekerforeningen blitt beskyldt for monopoltendenser. Nordahl mener nyskaping var en dyd av nødvendighet for å forberede medlemmene på en tøffere virkelighet.

– Vi var med på å opprette APO-kjeden for å demme opp for en utvikling med få store eiere. Farmasøyter er oppdratt i en faglig tradisjon og vet lite om business i forhold til de nye aktørene som vi nå skal konkurrere mot. Vi ønsket rett og slett at våre medlemmer fortsatt skal kunne være på markedet. Det har aldri vært vår tanke å drive kjeden, bare å være fødselshjelper for den, sier Nordahl.

Fakta

Noen hovedpunkter i den nye apotekloven som gjelder fra 1. januar 2001:

- Apotekene skal fortsatt ha enerett på salg av medisiner
 - Hvem som helst kan være eneeiere av apotek. Man trenger altså ikke lenger være utdannet farmasøyt, slik dagens regelverk krever. Driftsansvarlig skal imidlertid fortsatt være farmasøyt
 - Statlige støtteordninger skal gjøre det lønnsomt også å etablere apoteker i distriktene
 - Generisk substitusjon tillates
-

Todeling?

– Hva er den største faren ved at kommersielle interesser nå får adgang til å kjøpe opp apotekene?

– Vi frykter at nye eiere skal fokusere uforholdsmessig mye på økonomi. Med dagens struktur er hovedregelen at apotekeierne tar faglige hensyn fremfor kommersielle, med redusert omsetning som resultat. ALIS-prosjektet, som innebar et samarbeid mellom lokale apotek og leger om forskrivningspraksis, resulterte ved enkelte apotek i en nedgang i omsetningen av B-preparater. Jeg er ikke skråsikker på om det ville ha vært mulig å få kommersielle aktører med på det samme, sier hun.

Vibeke Lem Nordahl

Hun medgir at resultatet av den frie etablering sannsynligvis vil føre til at flere apotek blir etablert enn før, slik myndighetene har hatt som mål.

– Norges Apotekerforening vil også ha flere apotek, men vi tror at fri etablering først og fremst vil føre til flere apotek i de største byene som har det beste apotektilbudet fra før. Det er fordi konkurransen først og fremst vil bli etablert der det er et stort kundegrunnlag, sier Nordahl.

Hun innser at det går mot en ny hverdag for Norges Apotekerforening. Fra nærmest å ha kunnet rendyrke de farmasøytfaglige oppgavene, må foreningen nå ta innover seg en virkelighet der medlemmene skal overleve blant flere aktører på et konkurranseutsatt marked.

– Vi vil få stadig flere oppgaver som knytter seg til selve næringsvirksomhetens rammevilkår. Som arbeidsgiverorganisasjon for apotekeiere, er vi forberedt på å åpne for medlemmer som ikke er farmasøyter, slik regelen har vært til nå, sier Nordahl.

– Går det mot en todeling av Norsk Apotekerforening?

– Jeg utelukker ikke en deling der vi får en organisasjon som er åpen for alle, og som først og fremst blir en næringsorganisasjon, og en som fortsatt er forbeholdt farmasøytene. Vi trenger fortsatt en sterk organisasjon som kan bidra til farmasøytelig utvikling, sier hun.

Publisert: 10. april 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 29. mars 2026.